

Ю. М. Черниш – студентка 5 курсу факультету міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;
Є. В. Вознюк – кандидат політичних наук, доцент кафедри країнознавства і міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Внесок польських неурядових організацій у сталий регіональний розвиток Волинської області

*Роботу виконано на кафедрі країнознавства
і міжнародних відносин СНУ імені Лесі Українки*

Розглядається участь польських неурядових організацій у спільних з організаціями Волинської області проектах, які фінансувалися коштом європейської Програми Добросусідства Польща–Білорусь–Україна за 2004–2015 роки. Аналізуються складники цієї участі як показники реального внеску у сталий регіональний розвиток області.

Ключові слова: неурядові організації, Європейський інструмент сусідства та партнерства, сталий регіональний розвиток.

Chernysh Y. M., Vozniuk E. V. The Contribution of Polish NGOs in Sustainable Regional Development of Volyn Region. The participation of Polish NGOs and organizations of Volyn region in common projects, which were funded by the European Neighbourhood Programme Poland–Belarus–Ukraine for 2004–2015 years are considered. The components of this participation as indicators of a real contribution into the sustainable regional development areas are analyzed.

Key words: non-governmental organizations, the European Neighbourhood and Partnership Instrument, sustainable regional development.

Із 2004 р. в рамках Європейського Інструменту Сусідства та Партнерства на території Волинської області фінансуються проекти Програми Добросусідства Польща–Білорусь–Україна (далі – Програма).

Європейський Інструмент Сусідства та Партнерства (ЄІСП) – це ініціатива Європейської Комісії, метою якої є розвиток співробітництва між Європейським Союзом та партнерськими країнами для забезпечення інтегрованого та сталого регіонального розвитку. Учасниками Програми можуть бути юридичні особи, діяльність яких не переслідує комерційних цілей і які зареєстровані на територіях:

– Польщі: у Кросненському, Перемишльському, Бялостоцькому, Ломжинському, Сувальському, Бяльському, Хелмсько-Замойському та Остроленцько-Седлецькому субрегіонах;

– Білорусі: Гродненської та Брестської областей;

– України: у Львівській, Волинській, Закарпатській областях.

Із-поміж інших учасників програми, крім органів місцевого самоврядування, державних та комунальних установ, значна увага ЄІСП зосереджена на потенційних можливостях забезпечувати сталий регіональний розвиток інституціями громадянського суспільства партнерських країн.

Програма Добросусідства Польща–Білорусь–Україна – довгострокова ініціатива Європейського Союзу, яка впроваджується у кілька етапів.

- 1-ий – INTERREG III A/TACIS CBC на 2004–2006 роки визначав такі пріоритети:
- підвищення конкурентоспроможності прикордонних територій шляхом модернізації та розвитку транскордонної інфраструктури;
  - розвиток людського капіталу та інституційної транскордонної співпраці, включно з безпекою на кордонах Європейського Союзу;
  - технічна допомога [5].

Європейський фонд регіонального розвитку фінансував максимально 75 % від затверджених коштів грантової заявки, причому отримати їх могли лише польські заявники. У тих роках найбільшу групу бенефіціарів Програми становили місцеві органи влади Польщі, України та Білорусі. Також серед них були центри культури, школи, управління пожежної служби, управління лісових господарств та державні організації. Польські неурядові організації на тому етапі брали участь переважно у реалізації «парасолькових» проектів у сфері культури, освіти, досліджень та розвитку підприємництва на прикордонних територіях. Оскільки під час перших двох наборів заявок домінували великомасштабні проекти (модернізація інфраструктури комунікацій, захист навколишнього середовища та розвиток інфраструктури туризму), це призвело до швидкого вичерпання коштів бюджету. Відтак, за висновком Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України, для української сторони «надані можливості були використані лише частково, а подекуди навіть втрачені» [1]. Польські ж неурядові організації винесли з цього етапу набагато більше користі для себе – в процесі численних тренінгів, консультацій і досліджень. За допомогою Спільного технічного секретаріату Програми у польських регіональних інформаційних пунктах для них організовувалися інформативні кампанії й семінари. Спершу консультації проводили представники Спільного технічного секретаріату, пізніше – представники місцевих органів влади. Ця практика «була дуже ефективною» [3]. Секретаріат розробляв інструкції щодо того, яким чином заповнювати анкети, щоб допомогти претендентам із недостатнім досвідом управління проектами. У результаті проведення такої інформаційної кампанії та семінарів кількість заявок польських неурядових організацій на участь у транскордонних проектах в наступному періоді суттєво збільшилася. Причому, їх концентрація за місцем розташування особливо помітна на польській стороні в містах: Білосток, Хелм, Люблін, Жешув, Хайнувака, Сувалки [2, с. 114].

2-ий – Реалізація Програми PL-BY-UA на 2007–2013 роки визначалася Постановою Європейської Комісії (ЄК) № 951/2007 від 9 серпня 2007 р. й вказувала на такі пріоритети:

- підвищення конкурентоздатності прикордонних територій;
- покращення якості життя;
- інституційна співпраця та підтримка ініціатив місцевих громад [5].

Загальний бюджет Програми затверджений у розмірі 202,9 мільйонів євро. Органом управління Програми, як і в попередній період, визначено Міністерство інфраструктури та розвитку Польщі, яке організовувало роботу Спільного технічного секретаріату. Період виконання заходів – із 1 січня 2008 р. до 31 грудня 2016 р.

Уже відбулося три запланованих набори проектних заявок, за якими прийняті рішення про фінансування. Серед аплікантів Програми, як і раніше, домінують органи місцевого самоврядування територій – учасниць програми. Проте вплив неурядових організацій країн-учасниць Програми збільшився. У переліку транскордонних проектів на 2007–2013 рр., учасниками яких є організації та установи Волинської області [4], тепер також значаться:

- Центр промоції Підляшшя з Білостока, який є партнером Волинського обласного фонду підтримки підприємництва у реалізації проекту «Транскордонна система пошуку інвестора Польща–Україна»;

– Люблінська регіональна туристична організація, що є партнером волинської неприбуткової громадської організації «Клуб екологічного туризму» у реалізації проекту «Створення інформаційного комплексу в сфері транскордонного туризму в Єврорегіоні «Буг»;

– Фонд «Європейський центр зустрічей» із Нового Ставу (Республіка Польща) спільно зі Східноєвропейським університетом імені Лесі Українки реалізує п'ять мікропроектів за напрямом «Транскордонний центр підтримки ринку праці»;

– Польська фундація «OIC POLAND» як аплікатор проекту «Мережа співпраці неурядових організацій прикордоння». Цей проект передбачає створення мережі співпраці на прикордонні, збільшення кількості спільних ініціатив, підвищення знань про польські й українські неурядові організації, підвищення рівня знань і ноу-хау між польськими та українськими неурядовими організаціями, підвищення потенціалу польських та українських неурядових організацій. На це планується вкласти 483 тис. євро.

Рис. 1. Розподіл коштів Програми Добросусідства Польща–Білорусь–Україна на 2007–2013 роки на проекти, що реалізувалися у Волинській області

Загалом із 202,9 млн євро бюджету Програми на 2007–2013 рр. на спільні ініціативи у Волинській області було затверджено до фінансування 33,3 млн євро (16,4 % від загальної кількості коштів Програми) (рис. 1). Серед них на проекти за партнерською участю польських неурядових організацій виділялося загалом 1,4 млн євро, що становить лише 4,2 % від проектів, що реалізуються за Програмою у Волинській області. Причому з цих проектів лише 503 тис. євро виділялося для заходів, що реалізуються українською стороною партнерської угоди (1,5 % залучених в область коштів Програми). З них нині реалізований лише один проект «Транскордонна система пошуку інвестора Польща–Україна» загальною кошторисною вартістю 302,7 тис. євро, з яких 182,4 тис. євро – для української сторони. Решту проектів планується завершити у 2016 р. [4].

Аналіз спільно ініційованих та реалізованих у 2004–2015 роках проектів у межах Програми дає підстави констатувати про реальний вклад польських неурядових організацій у регіональний розвиток Волинської області в рамках транскордонної співпраці, а також про те, що він має тенденцію до зростання через їх потужніший досвід підготовки проектних заявок і спрощений доступ до Спільного технічного секретаріату Програми.

Джерела та література

1. Засадко В. Перспективи реалізації програми добросусідства «Польща–Білорусь–Україна 2007–2013». Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень

при Президентіві України / В. Засадко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/230/>

2. Козак М. Експертний звіт Центру регіональних та локальних досліджень EUROREG щодо програми транскордонного співробітництва Польща–Білорусь–Україна 2014–2020 / М. Козак, А. Плошай, Я. Рок, М. Сметковський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.euroreg.uw.edu.pl/dane/web_euroreg_publications_files/5215/report_full_pl-by-ua_ukr_30-10-2013.pdf

3. Мерчук І. Особливості транскордонного співробітництва в реалізації державної регіональної політики в Європі та Україні на прикладі Євро регіону «Буг» / І. Мерчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://naub.oa.edu.ua/2012/osoblyvosti-transkordonnoho-spivrobotnytstva-v-realizatsiji-derzhavnoji-rehionalnoji-polityky-v-evropi-ta-ukrajini-na-prykladi-jevrorehionu-buh/>

4. «Перелік транскордонних проектів на 2007–2013 роки, учасниками яких є організації та установи Волинської області». – Інформація, надана управлінням міжнародного співробітництва та європейської інтеграції Волинської обласної державної адміністрації.

5. Програма транскордонного співробітництва Польща–Білорусь–Україна на 2007–2013 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.pl-by-ua.eu.

УДК 339.92:640.5(477.82)

Ю. В. Сидор – студентка 5 курсу факультету міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Роль міжнародних зв'язків у функціонуванні кардіологічного відділення Волинської обласної клінічної лікарні

*Роботу виконано на кафедрі країнознавства і міжнародних відносин СНУ ім. Лесі Українки
Науковий керівник: **Н. Н. Коцан** –
доктор географічних наук, професор,
завідувач кафедри країнознавства і
міжнародних відносин СНУ ім. Лесі Українки*

Охарактеризовано діяльність кардіологічного відділення Волинської обласної клінічної лікарні. Розглянуто міжнародне співробітництво Волинської обласної клінічної лікарні у галузі кардіології. Проаналізовано матеріально-технічну базу відділу, професійну підготовку лікарів-кардіологів, функціонування медичних організацій. Запропоновано шляхи посилення міжнародних зв'язків у функціонуванні відділення кардіології.

Ключові слова: міжнародне співробітництво, міжнародні зв'язки, Волинська обласна клінічна лікарня, кардіологія, серцево-судинна система.

Sydor Y. V. The Role of International Relations in Functioning of the Volyn Regional Clinical Hospital Cardiology Department. The article deals with the functioning of the Volyn regional clinical hospital cardiology department. International cooperation in the field of cardiology is considered. Material-technical base, training of cardiologists, operation of medical organizations are analyzed. Ways of international relations strengthening in the cardiology department functioning are defined.

Key words: international cooperation, international relations, the Volyn regional clinical hospital, cardiology, cardiovascular system.